BIULETYN KOWIEŃSKI
WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3

Nr. Wilno, dnia 23 czerwca 1930 roku. **284.**

Treść numeru:

II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

---oOo---

0

II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

W y w i a d p r e m j e r a T u b e l i s a o s y t u a c j i g o s p o d a r c z e j w L i t w i e .

W wywiadzie z korespondentem "Idische Stimme" premjer i minister skarbu p.Tubelis dał ocenę sytuacji gospodarczej Litwy w ciągu ostatnich lat i perspektywy na przyszłość. Przedewszystkiem wskazał on na szereg czynów w życiu gospodarczem. W 1929 roku Litwa w obrocie swym z zagranicą miała czynny bilans handlowy na sumę 23 milj.lt. Aktywa zostały osiągnięte nietylko przez xxxxxxxxxxxx xxxxxxx zmniejszenie importu, ale również przez zwiększenie eksportu mimo złych konjunktur na światowym rynku gospodarczym dla litewskiego zboża i lnu. Akcja budowlana zwłaszcza się w kraju rozwinęła i na cele jej wydano do 70 milj.lt. Ruch towaru na kolejach mimo konkurencji ze strony autobusów dosięgnął 1,9 milj.lt. i przewyższa cyfrę z roku ubiegłego o 32 %. Ruch statków na rzekach i w porcie nietylko przewyższył stan przedwojenny, ale pod względem żarejestrowanej pojemności /przeszło 1 miljona tonn/ przewyższył również wszystkie lata ubiegłe. Wpływy od podatku dochodowego osiągnęły 7,2 milj.lt. w porównaniu z 7,2 milj.lt. w 1928 roku i o 43 % więcej w porównaniu z 1926 r. Analogicznie wzrosły również wszystkie inne dochody państwa - o 19 milj.lt. w porównaniu z r.1928 i o 43 % w porównaniu z r.1926. Pozycje dochodu w litewskich instytucjach kredytowych wzrosły od 175 do 215 milj.lt. Liczba świadectw przemysłowych fabryk i warsztatów w porównaniu z rokiem ubiegłym wzrosła o 4 %.

Te objektywne fakty wskazują na rozwój żywotnych sił narodu we wszystkich dziedzinach. Zadaniem rządu jest jaknausilniej rozwój ten popierać.

Na pytanie, jak rząd zamierza realizować swój program gospodarczy, premjer Tubelis wyjaśnił, iż rząd daleki jest od etatyzmu i unika krępowania życia gospodarczego, nie uważa jednak za wskazane całkowicie zrezygnować tu ze swego wpływu. Oszczędnościowa polityka rządu zezwoliła rządowi nagromadzić w kasie państwowej większe kapitały, które umożliwią wykonanie szerokiego programu podniesienia stanu kraju do poziomu europejskiego. Program gospodarczy rządu jest już częściowo ustalony i zostanie wprowadzony w życie.

Najwyższym punktem tego programu jest zagadnienie produkcji. Rząd zamierza podnieść dochodowość rolnictwa. Dążąc do tego, przedewszystkiem zabiega o zwiększenie ilości ziemi uprawnej. Jak dotąd, osuszono 100.000 ha. W roku bieżącym przewidziana jest meljoracja 40-45. tys. ha. Obecnie urodzaje w kraju ą nieznaczne, stanowią one 20 cnt. na hektar. Rząd dąży do tego, aby się suma ta zwiększyła o 50 %. Perspektywy pomyślnego eksportu zboża nie są jednak zadawalające. Krajowe zapasy zboża powinny być użytkowane dla hodowli bydła. Gospodarstwo mleczne i hodowla bydła mają się stać w najbliższej przyszłości podstawą krajowego rolnictwa. Sama ich produkcja nie jest dostateczna. Trzeba również się troszczyć o rynek zbytu dla tych produktów. Naturalnym rynkiem dla bydła krajowego i jego produktów są Niemcy, na które przypada 79 % całego litewskiego eksportu. Ale w ostatnich czasach Niemcy systematycznie podnoszą cło wwozowe na produkty. Rząd będzie się toszczył o wyjednanie od Niemiec minimum eksportu bydła, mięsa i masła i swobodny tranzyt tych produktów. W przyszłości rząd będzie również zabiegał o stworzenie rynków zbytu w Anglji, Francji, Xxxxxxxxx, Belgji, Ameryki i w innych państwach. Według planu rządu, w najbliższych trzech latach eksport ma być zwiększony od 300 milj. do 600 milj. Jednocześnie z podniesieniem rolnictwa rząd będzie dokładał starań wydźwignięcia przemysłu na wyższy poziom. Przemysły tytoniowy, zapałczany, gorzelniany, drzewny i cegielniczy, tudzież wytwórczość cukierków prawie całkowicie pokrywają potrzeby rynku miejscowego. Przemysł włókienniczy wydatnie się rozwinął. To samo obserwuje się również w wytwór-

częśći chemicznej. W najbliższych latach zostanie zbudowana papiernia, która zaspokoi część miejscowych potrzeb. W przyszłym roku ma być zbudowana cukrownia, nieco później huta szklana i fabryka cementu.-

K o n f e r e n c j a g o s p o d a r c z a p a ń s t w b a ł - t y c k i c h .

16-go czerwca w Kownie została otwarta konferencja gospodarczych organizacyj państw bałtyckich. Wzięli w niej udział przedstawiciele uniwersytetu oraz szereg osób ze świata gospodarczego. Przemówienie powitalne wygłosił szef delegacji litewskiej prezes Izby handlowo-przemysłowej inż. Dobkiewiczius. Podkreślił on, iż Łotwa, Estonja i Litwa bez pomocy zagranicy zorganizowały życie gospodarcze swych krajów, walczyły o niepodległość, a po zakończeniu walk wysunęłyideę współpracy gospodarczej Łotwy, Estonji i Litwy. Idea ta przybrała oficjalną formę t.zw. klauzuli bałtyckiej, która jest oficjalną deklaracją państw bałtyckich, wskazującą na dążność do odnalezienia dróg dla wspólnej współpracy gospodarczej. Łotwa i Estonja zamierzały zawrzeć unję celną, sporządzono w tym elu odpowiedni układ, pozostał on jednak tylko oficjalną deklaracją. Litwa od początku była zdania, że wprowadzenie w życie klauzuli może nastąpić tylko powoli i stopniowo przy wzajemnem udzieleniu ulg w handlu zagranicznym. Obecnie Litwa przygotowuje się do zawarcia układu handlowego z Łotwą i Estonją.

Po krótkiem przemówieniu kierownika delegacji łotewskiej prezesa komitetu giełdy ryskiej prof.Birkhahma, zabrał głos kierownik delegacji estońskiej, generalny konsul Puhik, który wskazał, jak na główny cel konferencji, na uzgodnienie interesów gospodarczych trzech państw bałtyckich. Po przemówieniach kierowników trzech delegacyj nastąpiły powitania przedstawicieli rządów państw biorących udział w konferencji. Pierwszy przemawiał premjer litewski i minister skarbu Tubelis, podkreślając doniosłe znaczenie współpracy gospodarczej dla Łotwy, Estonji i Litwy i dając wyraz przekonaniu, iż obecna konferencja może wiele zdziałać w kierunku zbliżenia gospodarczego trzech państw bałtyckich. Po premjerze krótkie przemówienie wygłosił minister spraw zagranicznych dr. Zaunius, który w zwołaniu tego rodzaju konferencji upatrywał dążność do stworzenia ententy państw bałtyckich w dziedzinie życia gospodarczego. Po przemówieniu ministra Zauniusa zabrał głos pełnomocny minister Łotwy w Kownie Lepinsz. Podniósł on wielkie znaczenie konferencji i zaznaczył, iż państwa bałtyckie w swej pracy nad utworzeniem współpracy gospodarczej mogą brać przykład z Zachodniej Europy, która szybko kroczy do likwidacji nienormalnego stanu gospodarczego.

Ostatnia ze strony rządów państw biorących udział w konferencji przemawiał pełnomocny minister Estonji w Kownie p.Larcetei. Wskazał on między innemi, iż tylko konsekwentna i wytrwała praca nad rozwiązaniem zagadnień gospodarczych państw bałtyckich może przyśpieszyć przyszłą współpracę gospodarczą tych krajów.

Po przemówieniach przedstawicieli rządów konferencję witali: rektor uniwersytetu litewskiego prof. Czeciński i w imieniu magistratu miasta Kowna - burmistrz Wilejszys, poczem przystąpiono do wyboru prezydjum, w skła którego weszli: ze strony Litwy inż. Dobkiewiczius, jako przewodniczący i p.Pałtuszka, jako xx sekretarz; ze strony Łotwy - kierownik delegacji prof.Pirkhahm oraz sekretarz p.Held; ze strony Estonji - konsul generalny p.PUhk oraz sekretarz p.Groman.

Po ukonstytuowaniu się prezydjum zostały wygłoszone referaty, obejmujące całokształt zagadnień gospodarczych państw bałtyckich, na czem zakończono pierwszy dzień obrad konferencji. W drugim dniu obrad wywiązały się dyskusje na temat wygłoszonych referatów. W sprawie referatu p.t."Dzieje rozejmu celnego i klauzula bałtycka", zebranie uchwaliło rezolucję, by organizacje gospodarcze państw bałtyckich, mając na oku ogólne dążenie w Europie do stabilizacji i

pacyfikacji celnej, zwróciły się do swych rządów z konkretnemi propozycjami skierowania klauzuli bałtyckiej z martwego punktu na nowe tory, rozwiązanie bowiem tego zagadnienia jest rzeczą wielkiej doniosłości. W sprawie referatu p.t."Państwa i organizacje gospodarcze" zostałauchwalona rezolucja, zaznaczająca, iż zbyt daleko posunięta centralizacja państwa, gdy wszystkie sprawy gospodarcze są rozwiązywane tylko przez organ polityczny - parlament, grozi wielkiem niebezpieczeństwem dla życia gospodarczego kraju i nie może zapewnić mu normalnego rozwoju. Same organy gospodarcze zdolne są do zapewnienia warunków rozwoju życia gospodarczego i do wyzwolenia zagadnień gospodarczych odpolityki. Pozatem, rozumna i celowa współpraca organizacyj państw bałtyckich jest najważniejszym czynnikiem, prowadzącym do zbliżenia gospodarczego tych państw.

Następny referat o nieuczciwej konkurencji zrodził rezolucję, wskazującą, iż nieuczciwa konkurencja grozi normalnemu rozwojowi życia gospodarczego w kraju i należy z konkurencją taką walczyć. Najlepszym środkiem do walki z nieuczciwą konkurencją jest racjonalizacja produkcji, mogąca zapewnić jej potanienie. Ponieważ warunki pracy jeszcze nie pozwalają na znaczne zniżenie cen produkcji, należy więc walczyć z nieuczciwą konkurencją drogą ceł ochronnych, zniżonej taryfy za przewożone towary, premij wywozowych i t.p. Zgromadzenie zaleciło przytem, by w walce ze szkodliwą konkurencją organizacje gospodarcze wspierały państwa. Pozatem należy podążać za przykładem Estonji, która drogą specjalnego ustawodawstwa stara się zwalczać to zło.

Po referacie na temat badań konkunktur gospodrczych w krajach bałtyckich, konferencja uznała za słuszne, by w tej dziedzinie został utworzony wspólny instytut dla trzech krajów bałtyckich. Pozatem konferencja uznała za konieczne, by w pracy rządu nad badaniem konjunktur gospodarczych kraju państwa współpracowały z organami gospodarczemi i aby centralny organ dla badania konjunktur miał pół-rządowy charakter. Dalej konferencja uznała za wskazane dążyć do wymiany fachowych sił technicznych, na zwrócenie odpowiedniej uwagi na xxxxxxxxx wykształcenie i przygotowanie młodzieży do pracy technicznej.

W sprawie stosunków gospodarczych państw bałtyckich konferencja wypowiedziała się za zniesieniem wiz między krajami bałtyckiemi, za xxxxxx ideą ujednostajnienia systemu pieniężnego, za usunięciem sztucznych przeszkód, hamujących wymianę towarów. Oprócz tego konferencja wypowiedziała się za zawarciem układów handlowych z uwzględnieniem klauzuli bałtyckiej i wreszcie uznała za wskazane dążyć do ujednostajnienia ustawodawstwa krajowego w państwach bałtyckich, co mogłoby ze swej strony przyśpieszyć unję gospodarczą trzech państw.

W sprawie referatu o kierunku polityki celnej państw bałtyckich konferencja ustaliła rezolucję, iż uznaje potrzebę stabilizacji w stosunkach gospodarczych państw bałtyckich, a przedewszystkiem w dziedzinie celnej, która jest jednym z najważniejszych czynników życia gospodarczego wszystkich krajów. Pozatem konferencja uważa za wskazane, by te produkty, które są tymczasem wytwarzane tylko w jednym z trzech krajów bałtyckich miały zapewniony swobodny wwóz do pozostałych dwóch krajów. Oprócz tego, konferencja wypowiedziała się za przystąpieniem państw bałtyckich do konwencji genewskiej w sprawie rozejmu celnego. Ostateczna rezolucja w tej sprawie nie została uchwalona, gdyż Litwa dotąd jeszcze nie przystąpiła do tej konwencji.

Z kolei konferencja wypowiedziała się za ujednostajnieniem ustawy o patentach w krajach bałtyckich, pozatem zaleciła zebrać wyczerpujące materjały, dotyczące tej ustawy i na następnej konferencji organizacyj państw bałtyckich wystąpić z bliższem omówieniem standaryzacji wyrobów i ochronie patentów w państwach bałtyckich. Dalej konferencja wypowiedziała się za ujednostajnieniem ustaw krajowych o firmach i uznała, iż należy dążyć do scisłej współpracy w dziedzinie rozwoju floty morskiej, portów oraz handlu morskiego. Ponieważ jednak chwilowo są jeszcze w poszczególnych krajach odrębne

warunki i polityczne i gospodarcze, trudno będzie tę ideę zrealizować i rozwój na morzu może przybierać pewne odrębne formy w każdym z krajów. Pozatem konferencja wypowiedziała się za potrzebą wspólnego towarzystwa dla spraw żeglugi i handlu morskiego, za utworzeniem placówki do odnawiania i remontowania statków i za ścisłą współpracą w dziedzinie polityki agrarnej w krajach bałtyckich.

Po wysłuchaniu wszystkich referatów oraz przyjęciu szeregu rezolucyj, trzecia konferencja organizacyj państw bałtyckich zostałazakończona.-

P r a s a k o w i e ń s k a o k o n f e r e n c j i g o s p o d a r c z e j p a ń s t w b a ł t y c k i c h.

"Lietuvos Aidas" Nr.136 z dn.18.VI.1930 r. Art.p.t."Po zakończeniu trzeciej gospodarczej konferencji bałtyckiej".Streszczenie:

Korzyść ze współpracy gospodarczej trzech państw jest wyraźna. Jest to naszym celem. Zadaniem narad i konferencji jest znalezienie drogi do tego celu. Naturalnie, nie jest to ani szybka ani łatwa praca. Wymaga ona czasu, przygotowania, głębokich studjów. Zjazd tak wysoce wykwalifikowanych ludzi, jakich mieliśmy zaszczyt podejmować obecnie u siebie, może wpłynąć znacznie na osiągnięcie tego celu. Tylko takie kompletne gremjum może znaleść zarówno formuły współpracy, jak i wskazać drogi, któremi powinniśmy iść do realizacji tych formalności. Czekajmy więc też wyników jego pracy.-

"Rytas" Nr.135 z dn. 17.VI.1930 r. Art.p.t."Wobec zebrania się konferencji gospodarczej". Streszczenie:

Niestety, pracy nad zbliżeniem gospodarczem państw bałtyckich szkodzą wielce rozmaite rozważania dyplomatów państw bałtyckich. W dyplomacji zbyt często się zapomina, że dobrobyt gospodarczy jest większą gwarancją niepodległości państwa, niż wątpliwa pięść militarna sąsiada. Głaskanie zaś pięści, która w dodatku jest zwrócona przeciwko jednemu z tych trzech państw, jest naprawdę nieszczeg lnym środkiem zbliżenia. Nasi goście Łotysze i Estończycy darują, jeśli tu nie mając całkiem na celu robienia im przykrości, przypomnimy, że oficjalne zbratanie się dyplomacji łotewskiej z Polakami lub wizyta prezydenta estońskiego w naszej okupowanej stolicy - Wilnie /coprawda podobnie niepięknie względem nas postąpił Włoch Grandi, odwiedzając okupowane przez Polaków nasze Druskieniki/ - są faktami bolesnemi dla narodu litewskiego.

Żywimy jednak nadzieję, iż iluzje naszych sąsiadów co do znaczenia naszego ąsiada południowego, a naszego wroga, rozproszą się i że realne interesy krajowe i ich własna dyplomacja zmuszą do zmiany orjentacji.-

E k s p o r t i i m p o r t l i t e w s k i w m a j u r.b. Eksport litewski w maju r.b. wyniósł 27,7 milj.lt. wobec 21,1 milj. lt. w roku 1929; import zaś wyniósł 27,3 milj.lt. wobec 29,3 milj. lt. w roku 1929. W ten sposób nadwyżka eksportu nad importem w maju wyraża się cyfrą 0,4 milj.lt. W ciągu czterech miesięcy r.b. eksport wyniósł 133,7 milj.lt., import zaś - 124,4 milj.lt. Aktywa bilansu handlu zagranicznego w ciągu 5-ciu miesięcy wyniosły 9,3 milj.lt.-

S t a n z a s i e w ó w. Według oficjalnego komunikatu, w porównaniu z ubiegłą wiosną stan zasiewów oziminy przedstawia się w całym kraju o 0,4 - 0,7 punktów lepiej. Obszar zniszczonych zasiewów oziminy, który wypadnie odsiać, wynosi około 500.000 ha. W roku ubiegłym wynosił 13.100 ha. Zasiewy zbóż jarych zakończyły się 15-20 maja. Siew lnu i sadzenie ziemniaków potrwały do czerwca.-